

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tá

728.3

Hely

Rákóczi út 66.

Idő

"1928"

Személy

Szerző:

Papay

Cím: Hatemeletes palota épül a Rákóczi-út

66. szám alatti földszintes épület helyére

Forrás:

Magyar Hírlap

Bp

(Hely)

1928. 11. 14

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Hatemeletes palota épül a Rákóczi út 66. szám alatti földszintes épület helyére

Egy régi pesti ház érdekes története

A csákány néhány hét múlva megbontja a Rákóczi út utolsó és egyetlen földszintes házát is. Mindenki ismeri ezt a földszintes, dűledező háza, mely néhány esztendővel ezelőtt az Amor-mozgónak adott tanyát. Azóta vasárnap délutánonként a gyöngébben dotált iparosifűság és a háztartási alkalmazottak kedvelt találkozóhelye lett a Rákóczi út 66. számú háza, melynek a helyére az Ingatlanbank most hatemeletes házat akar építeni.

Ez az öreg ház, melyen ugyancsak meglátszik az idő vasfoga, már rég megérett a pusztulásra. Miközben azonban a szomszédságában hatalmas tornyos paloták nőttek ki a földből, az Amor-mozgó hajléka hősiessen ellenállott időnek és haladásnak, hogy emlékeztessen a mult időkre és megmutassa, hogy valamikor régen milyen viskókból állott a Kerepesi út.

*

A Kerepesi út mindig szimbólum volt Pesten; az életet példázta: színházzal kezdődött, kórházzal folytatódott és temetővel végződött. De hogy teljes legyen a szimbólum, arra volt jó ez a vedlett, földszintes ház, mert a nyolcvanas esztendők végéig ennek a háznak az udvarán akasztották fel a halálraítélteket. Valamikor járásbíróság

ítélkezett ebben a házban és az udvar végében volt a siralomház. Előtte állott a bitófa és negyvenöt esztendővel ezelőtt ennek a háznak az udvarán végezték ki Majláth György országbíró gyilkosait: Spangát, Pitélit és Bereczet.

Kopott, rosszképű ház volt az Amor-mozgó háza már negyvenöt esztendővel ezelőtt is és arculatát az öreg emberek emlékezetéből csak azért nem törölte ki mindmáig az idő, mert Majláth országbíró tragikus halála negyvenöt esztendővel ezelőtt akkora szenzációt keltett, hogy még a külföldi újságok is hétszámra foglalkoztak vele. Majláth György egyik legtekintélyesebb politikusa, leggőgösebb arisztokratája volt Magyarországnak. 1865-ben udvari főkancellárrá nevezte ki Ferenc József; két esztendő múlva pedig, a kiegyezés és a koronázás esztendejében országbíró lett. És ő lett aztán 1882-ben az újjászervezett kúria első elnöke. Budán a Batthyány-palotában lakott az öregúr. 1883 március 29-én este 10 óra tájban jött haza a Nemzeti Kaszinóból, hogy nyugovóra térjen. Már ágyban volt az országbíró, mikor Berecz nevű inasa két züllött barátját bebocsátotta a ház kapuján. Ez a két briganti: Spanga és Pitéli belopóztak az országbíró hálószobájába és mialatt az inas a kaput őrizte, megfojtották Majláth Györgyöt.

Nagy szenzáció volt annakidején ez a gyilkosság, tele volt vele a város és tele volt vele az ország. Hetekig írtak róla a külföldi újságok is. Tulajdonképpen nem lepődött

meg rajta senki, hogy kötelet kaptak a gyilkosok, csak a jogászok vitalkoztak rajta a kivégzés után egy darabig, hogy jogosan ítéltek-e akasztófára Bereczet, az inast is, aki nem veti részt a gyilkosságban, csak a kaput őrizte, mialatt a barátai gyilkoltak.

Érdekes az is, hogy a gyilkosság után Spanga megszökött és már-már úgy látszott, hogy örökre elbúvik az igazságszolgáltatás keze alól, amikor egy zseniális újságíró: Barna Izidor, az *Esti Újság* azóta elhunyt szerkesztője fedezte föl a rejtékelyét és irányította rá a rendőrség figyelmét. A gyilkosokat vasraverve vitték a kerepesiúti siralomházba és másnap mind a három felakasztották. Azóta még néhány gyilkost akasztottak föl ennek az öreg háznak az udvarán. Így itt akasztotta a hóhér a kötelet egy Madarász József nevű embernek a nyakába is, aki egy ügyvédet ölt meg.

*

A nyolcvanas esztendők végén a vesztőhelyet áttelepítették a Lőpor dűlőbe. Idők multával kihurcolkodott az akasztófás házból a járásbíróság is és kisiparosok, meg egy fotográfus költöztek be a hivatali szobákba. Mikor pedig a mozi divatos mulatság kezdett lenni Pesten, Amor néven sátori ütött ebben a házban egy mozi-intézmény is, melynek publikuma megkacagta a filmbohózatokat, megsiratta a filmtragédiák hőseit és nem gondolt arra, hogy a hátulso udvarban a siralomház előtt akasztott emberek szelleme bolyong. A mindenre emlékező öregek azonban nem felejtették el, hogy itt volt a vesztőhely és csodás történeteket tudnak mesélni ma is Spangáról, Pitéliről és Bereczről, meg arról.

hogy mint festett a Kerepesi út negyvenöt esztendővel ezelőtt, mikor az országbíró gyilkosait kivégezték.

*

Ami igaz, igaz, akkoriban még furcsa képe volt a Kerepesi útnak. Akkor még az Ámor-mozgó házának a szomszédságában is temberdek volt a földszintes ház, akkoriban még a körút palotái közül is csak egy-kettő állott, a Lóvásár léren pedig akkoriban épült — a központi pályaudvar. A lóvasút kényelmesen dőcögött végig az uccán és a kalauz tülökszóval indította el a táltost, amely a pátriarkális közlekedési alkotmányt végigcipelte, húzta a városon. A kőművesek nagyban építették az Andrássy út palotáit, a kövezők az új Nagykörút flaszterját rakták. Bontottak és építettek mindenütt. Egész Pest lázban volt, dolgozott, készült *Rudolf* trónörökös menyegzőjére és a nyolevanötös kiállításra. Budapest világvárosi mivoltának akkor rakták le a fundamentumát. Ez a földszintes ház pedig — a Rákóczi út 66. számú háza —, mely hírmondónak maradt a mult időkből és amelyet a baptistáktól vásárolt meg az Inga-

lanbank, hogy hatemeletes bérházat építsen a helyébe, hallgatag tanuja volt ennek a nagy átalakulásnak.

Ezen a házon nem változtatott az idő, nem fogott rajta a város fejlődése. Ez a ház

megmaradt máig olyannak, amelyen öt-hat évtizeddel ezelőtt volt, megmaradt földszintesnek és kopottnak, mely fölött akasztott emberek bolyongó szelleme lebeg.

Pápaszem.